

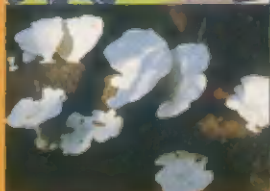
อภินันทนาการจาก

อนก
ม.ค. ๒๕๕๖

คู่มือท่องเที่ยว

นราธิวาส

- ท่องเมืองตากสิน
- ถิ่นผ้าบาติก
- การละเล่นพื้นบ้าน สีสันงานประเพณี
- บุโต-สุโหงปาตี ป่าใหญ่ใบไม้สีทอง

รูปเรือใบเดิมกำลังแล่นทางใบ
สัญลักษณ์ของจังหวัดนี้ เดิมเป็นรูปต้นยาง
กับคนกรีดยาง หมายถึงอาชีพในการทำสวนยางพารา
ของชาวเมืองนราธิวาสส่งขายไปจำหน่าย
ยังต่างประเทศมากมาย
ต่อมาได้เปลี่ยนเป็นรูปเรือใบเดิมกำลังแล่นทางใบ

คำขวัญประจำจังหวัด

ถักขลิบราชคำตมิก ชนรักกาลนา นราภักดีเพลินตา
ปาโจตรงใจ หกสัณใหญ่แร่ทอง ล่องกองทอยหวาน

สารบัญ

ลักษณะทางภูมิศาสตร์	๓
สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์	
และศิลปกรรมท้องถิ่น	๔
เที่ยวในเมืองนราฯ	๗
ชมหาดทรายเมืองชายทะเล	๙
แผนที่จังหวัดนราธิวาส	๑๐
ท่องเที่ยวธรรมชาติและธารน้ำตกแดนใต้	๑๒
ผจญไพรในป่าดงดิบ	๑๔
การละเล่นพื้นบ้าน สีสันงานประเพณี	๑๕
ที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก	๑๘
การเดินทาง	๑๘

จังหวัดนราธิวาสเดิมเป็นเพียงหมู่บ้านชาวประมง ซึ่งตั้งอยู่ปากแม่น้ำบางนราติดชายทะเลอำเภอไทย ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช บ้านบางนราถูกจัดให้อยู่ในเขตปกครองของเมืองสายบุรี ต่อมาถูกย้ายมาอยู่ในปกครองของเมืองระแงะ ซึ่งเป็นเมืองหนึ่งในมณฑลปัตตานี ปี พ.ศ. ๒๓๕๔ เกิดมีโจรร้ายปล้นสะดมมากมายในมณฑลปัตตานี เหลือกำลังที่พระยาปัตตานีจะจัดการลงได้ จึงขอความช่วยเหลือไปยังพระยาสงขลาให้ช่วยมาปราบปรามจนสำเร็จ พร้อมทั้งจัดวางสนธิบายแบ่งแยกเมืองปัตตานีออกเป็น ๘ หัวเมือง คือ เมืองปัตตานี เมืองหนองจิก เมืองยะลา เมืองรามัน เมืองระแงะ เมืองสายบุรี และเมืองยะหริ่ง

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวเกิดกบฏใน ๔ หัวเมืองปักษ์ใต้ โดยมีพระยาปัตตานี พระยาหนองจิก พระยายะลา และพระยาระแงะสมคบร่วมกัน พระยาสงขลาจึงยกกำลังมาปราบปรามโดยมีพระยาเยะหริ่งเป็นกำลังสำคัญช่วยทำการปราบปรามจนสำเร็จ ภายหลังได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้รักษาราชการเมืองระแงะสืบต่อจากพระยาระแงะที่หลบหนีไป และได้ย้ายที่ว่าการจากบ้านระแงะมาตั้งใหม่ที่ตำบลตันหยงมัส หรืออำเภอระแงะในปัจจุบัน

ปี พ.ศ. ๒๔๔๔ สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงยกเลิกการปกครองแบบเก่า ขณะเดียวกับบ้านบางนราได้เจริญขึ้นเป็นชุมชนใหญ่จนกลายเป็นเมืองศูนย์กลางทางการค้าขายทั้งทางบกและทางทะเล และเพื่อให้การดูแลและขยายเมืองเป็นไปด้วยดี ในวันที่ ๒๗ กรกฎาคมปีเดียวกันจึงมีประกาศพระบรมราชโองการให้แยก ๘ หัวเมืองออกจากมณฑลเทศาภิบาล เรียกว่า 'มณฑลปัตตานี' ในช่วงนี้ได้ย้ายที่ว่าการจากเมืองระแงะมาตั้งที่บ้านมะนาอ

ในปี พ.ศ. ๒๔๕๔ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสมณฑลปักษ์ใต้ ได้เสด็จพระราชดำเนินยังบ้านบางนราในวันที่ ๑๐ มิถุนายน และพระราชทานชื่อว่า 'นราธิวาส' อันมีความหมาย ว่าที่อยู่ของคนดี ถัดมาในปี พ.ศ. ๒๔๖๔ มีการปรับปรุงระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาคครั้งใหญ่ โดยการเปลี่ยนชื่อเมืองมาเป็นจังหวัด เมืองนราธิวาสจึงเปลี่ยนมาเป็นจังหวัดนราธิวาสนับแต่นั้นเป็นต้นมา

ลักษณะทางภูมิศาสตร์

นราธิวาสจัดเป็นเมืองใต้สุดของประเทศไทย ซึ่งตั้งอยู่บนส่วนปลายของแหลมมลายูที่ยื่นยาวออกไปสู่คาบสมุทรอินโดจีน ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสลับซับซ้อนปกคลุมไปด้วยป่าไม้ถึง ๓ ใน ๓ ของพื้นที่ทั้งหมด ทิวเขามากมายเหล่านี้เกิดจากการเคลื่อนที่ของเปลือกโลกในตอนต้นมหายุคซีโนโซอิก ทอดตัวเหยียดยาวในแนวเหนือ-ใต้ โดยมีเทือกเขาสันกาลาสีร์ทอดตัวจากจังหวัดสตูลเลาะเลียบริมเขตแดนไทยและประเทศมาเลเซีย เปรียบเสมือนกระดูกสันหลังของคาบสมุทร นอกจากนี้ยังปรากฏรอยเลื่อนขนาดใหญ่เกิดขึ้นหลายแนว พื้นที่ส่วนใหญ่จึงมีลักษณะสูงต่ำแตกต่างกันออกไปเป็นอย่างมาก

บริเวณด้านทิศตะวันตกของคาบสมุทร มีเนินผืนดินมีการยกตัวสูงขึ้นแล้วลาดเอียงไปสู่ที่ราบต่ำด้านทิศตะวันออกจรดท้องทะเลฝั่งอ่าวไทย ทิวเขาเหล่านี้เป็นต้นกำเนิดลำน้ำสำคัญของจังหวัดนราธิวาส ๔ สาย คือ แม่น้ำบางนรา แม่น้ำสายบุรี แม่น้ำตากใบ และแม่น้ำสุโงโก-ลก ไหลจากทิศตะวันตกลงสู่ที่ราบด้านทิศตะวันออกไปลงท้องทะเลฝั่งอ่าวไทย บริเวณปากแม่น้ำและริมฝั่งชายทะเลปรากฏตะกอนดินยุคควาเทอร์นารีที่ถูกพัดพามาด้วยน้ำ ทับถมต่อเนื่องเป็นที่ราบเหยียดยาวขนานไปกับท้องทะเลหนาแน่นขึ้นเรื่อยๆ บางส่วนกลายเป็นป่าชายเลนและหาดเลน ขณะที่บางส่วนของมาบทยังได้แปรเปลี่ยนเป็นผืนผืนดินแห่งใหม่ ลักษณะเดียวกับการเกิดใหม่ของ

ผืนแผ่นดินบริเวณลุ่มน้ำเจ้าพระยาที่ยื่นยาวออกไปสู่ท้องทะเลตลอดเวลา

ด้วยเป็นเมืองที่ตั้งอยู่ตอนใต้สุดของไทย ซึ่งเป็นเขตรับลมมรสุมจากฝั่งทะเลอันดามันและทางฟากฝั่งอ่าวไทยตลอดทั้งปี ในรอบปีจึงมีเพียงฤดูร้อนและฤดูฝน โดยฤดูร้อนอากาศจะร้อนขึ้น ส่วนฤดูฝนฝนจะตกหนักต่อเนื่องในช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนมกราคม อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปีจึงสูงเพียง ๒๗ องศาเซลเซียส

พรรณไม้ในป่าพรุฮันทร

เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติป่าพรุฮันทร

สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และศิลปกรรมท้องถิ่น

โบราณสถานบ้านโคกอิฐ ในบ้านโคกอิฐ ห่างจากตัวเมืองประมาณ ๔๒ กิโลเมตร แยกขวาคามทางหลวงหมายเลข ๔๐๔๔ วนราธิวาส-สุโงโก-ถกประมาณ ๔ กิโลเมตร จากนั้นแยกขวาไปอีก ๔ กิโลเมตร ลักษณะเป็นเนินดินบนเนื้อที่ประมาณ ๐ ไร่ ชาวบ้านเรียกว่า 'อิฐกอง' เนื่องจากมีเศษอิฐ กองหินขนาดใหญ่ และถ้วยชามสมัยโบราณของจีนจำนวนมากมาอยู่ทั่วบริเวณ

ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ระบุว่าเมื่อประมาณ ๘๐๐ ปีก่อนบริเวณอิฐกองแห่งนี้เป็นสถานที่แวะพักของพ่อค้าวาณิชระหว่างล่องเรือสำเภาค้าขายไปยังประเทศอินโดจีน ขณะเดียวกันยังเป็นที่ตั้งรกรากของพระองค์เจ้าพุทธโธมะ หรือที่รู้จักของชาวบ้านว่าโต๊ะชายดำ ผู้มีเชื้อสายมอญ-ไทยใหญ่และไทยลื้อ ชาวบ้านปัจจุบันเชื่อกันว่าได้สืบดินบริเวณนี้มีสมบัติล้ำค่าฝังซ่อนอยู่มากมาย

วัดธาราสิงห์ จากสี่แยกตลาดคาบไบก์แยกซ้ายไปประมาณ ๑๐๐ เมตร ใต้รับการขนานนามว่าวัดพิทักษ์แผ่นดินไทย สร้างในราว พ.ศ. ๒๔๐๓ ปลายรัชกาลที่ ๔ สมัยที่ตากใบอยู่ในเขตปกครองของรัฐกลันตัน โดยสมัยนั้นพระครูโสภาสพุทธคุณ (พุทธ) เป็นผู้ขอพื้นที่สร้างวัดนี้จากสุลต่านผู้ปกครองรัฐกลันตันในยุคต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งอังกฤษมีอำนาจเหนือดินแดนทางตอนใต้ของไทยในสมัยรัชกาลที่ ๒ ทำให้มีการปักเขตแดนใหม่รุกล้ำเข้ามาในผืนแผ่นดินไทยในปี พ.ศ. ๒๔๔๒ แต่ฝ่ายไทยอ้างถึงการมีอยู่ของชุมชนชาวไทยโคตรอาศัยวัดธาราสิงห์เป็นที่ตั้ง อังกฤษจึงยอมยกดินแดนแถบนี้เป็นของไทย และใช้แม่น้ำโก-ลกเป็นเส้นแบ่งพรมแดนแทนในเวลาต่อมา

ศิลปกรรมโดดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของวัด ได้แก่ ภูมิไม้มุงทรงมลายู สร้างโดยพระครูพิณจสมณการ ในปี พ.ศ. ๒๔๖๓ ต่อมากรมศาสนาบูรณะเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๔ สวยงามด้วยสลักและสีเส้นตามผนังหน้าบันและบนเพดาน ด้านบนประดับด้วยไม้ฉลุลาย ขณะที่ด้านข้างรอบภูมิมากมายไปด้วยหน้าต่างขนาดเล็กกรอบตัวอาคารเป็นที่สะดุดตา ภูมิเรือนไม้เก่าแก่ริมหน้า พระอุโบสถตั้งงดงามด้วยจิตรกรรมฝาผนังภายใน วิหารเก่า ด้านหลังวัดประดับประดากรรมปูนปั้นรูปพระนารายณ์ ๔ กร และเครื่องถ้วยชามสมัยราชวงศ์ชิงกับพระพุทธรูปปางสมาธิประดิษฐานอยู่ภายใน บริเวณลานวัดเป็นที่ตั้งอนุสาวรีย์พระครูโสภาสพุทธคุณ เจ้าอาวาสผู้ก่อตั้งวัดธาราสิงห์

เด็กสาวไทยมุสลิม
ไปโรงเรียนศาสนา

มัสยิด ๓๐๐ ปี

ตลาดคาบ-ดากโบ แหล่งค้าขายของผู้คนหลากหลายในเมืองชายแดนด้านตะวันออก กางกันด้วยแม่น้ำสุโข-ลกระหว่างประเทศไทยกับรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย เป็นจุดติดต่อค้าขายและจุดผ่อนปรนสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางไปยังประเทศมาเลเซีย ด้านฝั่งไทยเป็นที่ตั้งของด่านศุลกากรและตลาดสินค้า ด้านมาเลเซียเป็นตลาดจำหน่ายสินค้าปลอดภาษี ส่วนใหญ่จะเป็นของกิน นอกจากนี้ยังมีสินค้าน่าสนใจ เช่น เสื้อผ้าและเครื่องใช้ไฟฟ้าจำหน่ายทั่วไป หากเดินทางต่อไปอีกประมาณ ๒๐ กิโลเมตรจะถึงตัวเมืองโกตาบารู ซึ่งมีพระราชวังสุลต่านเป็นจุดเด่นที่น่าสนใจ

การเดินทางข้ามไปยังประเทศมาเลเซียจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายของมาเลเซียอย่างเคร่งครัด เช่น ไม่พกพาอาวุธปืนเข้าไป มิเช่นนั้นจะได้รับโทษถึงประหารชีวิต โดยยื่นพาสปอร์ต หรือบัตรผ่านแดน

ศูนย์ศิลปาชีพ พระตำหนักพิฆาตราชินีเวท

ชั่วคราวยังด่านตรวจคนเข้าเมืองตากใบ จากนั้นข้ามแพขนานยนต์ประมาณ ๑๐ นาที โดยด่านจะเปิดให้บริการเวลา ๐๘.๐๐-๑๘.๐๐ นาฬิกา

ด่านสุโข-โก-ลก เมืองสุดเขตประเทศไทยที่เป็นจุดเชื่อมทางการค้าขายและเดินทางติดต่อระหว่างประเทศไทยกับมาเลเซีย สะดวกสบายด้วยสะพานขนาดมาตรฐานเชื่อมเส้นทางระหว่างประเทศ ห่างจากสถานีรถไฟสุโข-ลกประมาณ ๑ กิโลเมตร ในเมืองมีที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกครบครันสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาพักผ่อนและเลือกซื้อหาสินค้าราคาถูกประเภทนานาชนิด

วัดโตะโมะ ในอำเภอสุนทรวิชัย เป็นวัดหลวงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ โปรดให้สร้าง เพื่อเป็นสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนาและศูนย์รวมแห่งศรัทธาของชาวตำบลภูเขาทอง ภายในวัดบางส่วนยังจัดให้เป็นศูนย์ศิลปาชีพ ซึ่งส่งเสริมอาชีพและฝึกฝีมือแก่กลุ่มแม่บ้าน เช่น การทอผ้าไหม ถักเสลี่ยง และจักสานย่านลิเภา บริเวณวัดยังเป็นที่ตั้งของศาลเจ้าแม่โตะโมะ ซึ่งเป็นที่เคารพศรัทธาของทั้งชาวไทยเชื้อสายจีนและประชาชนทั่วไปมาเลเซียและสิงคโปร์ เดิมเป็นที่ประดิษฐานเจ้าแม่โตะโมะ ปัจจุบันได้เชิญเชิญไปประดิษฐานที่ศาลเจ้าในอำเภอสุนทรวิชัย ส่วนด้านหลังวัดโตะโมะไปประมาณ ๓ กิโลเมตรมีวินไปด้วย

ไม้ขนาดใหญ่และน้ำตกโตะโมะที่สวยงาม ด้วยสายน้ำลดหลั่นลงมา ๔ ชั้น บริเวณวัดจึงเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจยอดนิยมอีกแห่งหนึ่ง

มัสยิดโตะมาเนาะ

หรือมัสยิดวาติอัลฮูเซน ห่างจากตัวอำเภอบาเจาะประมาณ ๔ กิโลเมตร แยกจากถนนสายปัตตานี-นราธิวาส ก่อนถึงอำเภอยังมีทางแยกขวาไปถึงมัสยิดสร้างด้วยไม้ตะเคียนทั้งหลัง ตั้งตระหง่านมากกว่า ๓๐๐ ปี ใช้สลัก

มัสยิด ๓๐๐ ปี

มีฮัดแทนตะปู หรือทกรูเหล็ก ลักษณะศิลปะไทยพื้นเมือง ประยุกต์ ผสมศิลปะจีน-มลายู สร้างในปีฮิจเราะฮ์ที่ ๑๐๘๔ หรือประมาณปี พ.ศ. ๒๖๖๗ โดดเด่นด้วยอาคารไม้ แก้วแก่ ๒ หลังติดกัน หลังแรกซ้อนทับด้วยหลังคา ๓ ชั้น มุงกระเบื้องดินเผาบนโดมแบบเก้งจีน หลังที่ ๒ มีหลังคา ๒ ชั้น ชั้นที่ ๒ เป็นจั่วรูปฐานรองรับอยู่บนหลังคาชั้นแรก รอบฐานแกะสลักเป็นลวดลายสวยงาม ปัจจุบันยังใช้ในการประกอบพิธีทางศาสนา

จากคำบอกเล่าและบ้านที่ก่อกำเนิดมัสยิด

แห่งนี้คาดว่าแต่เดิมบ้านตะโละมานะเป็นหมู่บ้านใหม่ที่ทำวันฮุเซน หรือสัลดุเซน ซึ่งเป็นอาจารย์สอนศาสนาที่บ้านสะนอ (สะนอญันญาร) ได้พาลูกบ้านอพยพ

- ทลบกภัยสงครามสมัยที่ไทยยกทัพมาตีปัตตานี โดย
- เจ้าเมืองปัตตานีซึ่งเป็นลูกศิษย์จัดแจงนำพามาตั้ง
- รกรากที่นี้จนกลายเป็นชุมชนขนาดใหญ่ในปัจจุบัน

วิหารหลวงพ่อดง

ในวัดเชิงเขา ห่างจากที่ว่าการอำเภอบาเจาะประมาณ ๑๘ กิโลเมตร ธรรมสถาน แก้วแก้วบ้านคูเมืองที่เคารพและศรัทธาของประชาชนทั่วไป ด้วยหลวงพ่อดง ธรรมโชโตอดีตเจ้าอาวาสวัดเชิงเขามรณภาพด้วยโรคชรา แต่ร่างกายไม่เน่าเปื่อย กลับกลายเป็นหิน พุทธศาสนิกชนจึงเก็บรักษา

มัสยิดกลาง จังหวัดนราธิวาส

- สังฆารโหในโลงกระจกในวิหารหลวงพ่อดงเพื่อกราบ
- ไหว้บูชา ปัจจุบันนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่าง
- ประเทศพากันมากราบไหว้บูชาไม่ขาดสาย

เที่ยวในเมืองนรา

พลับพลาที่ประทับรับเสด็จพระเจ้ายาสา

สถานที่พักผ่อนหย่อนใจและออกกำลังกายของชาวเมืองนราชนนณภูผากักติ ริมแม่น้ำบางนรา ในบริเวณมีพลับพลาที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ ในวโรกาสเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรการแข่งขันเรือกอลและ เรือยาว และเรือขอกอง ในงานของดีเมืองนราเป็นประจำทุกปี

มัสยิดกลางประจำจังหวัดนราธิวาส ตั้งอยู่

ถนนพิชิตบำรุง ก่อนถึงหาดนราทัศน์ นับเป็นศูนย์กลางแห่งศรัทธาและสถานที่ประกอบศาสนกิจของชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม ก่อสร้างในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ลักษณะเป็นอาคาร ๓ ชั้น สวยงามสะดุดตาด้วยหลังคาทรงโดมตามแบบมัสยิดทั่วไปและหอคอยสูงใหญ่ศิลปะประยุกต์ ถัดไปไม่กี่กิโลเป็นชุมชนชาวประมง ซึ่งเป็นที่อาศัยและจุดจอดเรือในแม่น้ำบางนรา ตามเข้าเราจะพบเห็นวิถีชีวิตชาวทะเลและเรือกอลและทลากสิสันวิ่งผ่านไปมา เป็นที่สะดุดตาอย่างยิ่ง

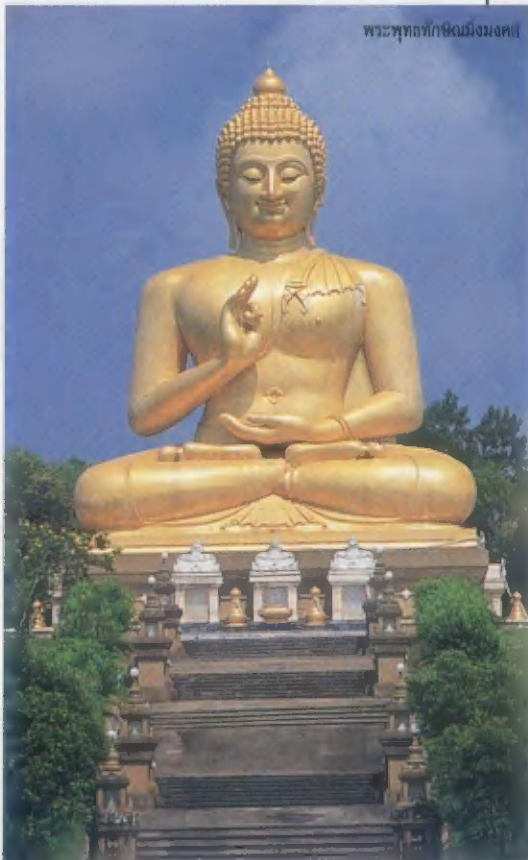
พระพุทธรูปยืนมือนอบนคล ริมถนนสาย

นราธิวาส-ระแงะ ห่างจากตัวเมืองประมาณ ๔ กิโลเมตร พระพุทธรูปประทับนั่งปางประทานพรที่สวยงามและสูงใหญ่ที่สุดในภาคใต้ ขนาดหน้าตักกว้าง ๑๗ เมตร สูง ๒๔ เมตร สร้างตามแบบพุทธศิลป์ สกุลช่างอินเดียตอนใต้ (แบบขอมมัม) แบบคอนกรีตเสริมเหล็กประดับกระเบื้องโมเสกสีทองทั้งองค์เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๔ นอกจากนี้อยู่ในอาณาบริเวณกว่า ๑๕๒ ไร่ของพุทธอุทยาน เขากงมีสิ่งก่อสร้างที่น่าสนใจ เช่น พุรุโอบสถแบบช้างหมอบถวายดอกบัวและพระเจดีย์อิริยมาลัยรูปทรงระฆังคว่ำ

พระตำหนักกักขันธ์ราชปิยะสมัย ห่างจาก

อำเภอมือเบะ ประมาณ ๔ กิโลเมตร ริมเส้นทางสายนราธิวาส-ตากใบ ครอบคลุมเนื้อที่ประมาณ ๓๐๐ ไร่ บริเวณเชิงเขาตันหยงและหาดทรายริมทะเล สร้างขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๖ สำหรับเป็นที่ประทับ

พระพุทธรูปยืนมือนอบนคล

สวนสาธารณะเมืองนราและแหล่งพักผ่อน

พระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์

แรมของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ เมื่อเสด็จแปรพระราชฐานยังจังหวัดชายแดนภาคใต้ในช่วงเดือนสิงหาคม-ตุลาคมของทุกปี ลักษณะอาคารประทับก่ออิฐถือปูนทรงปั้นหยาสมัยใหม่ตามแบบนิยมของภาคใต้ แบ่งเป็นอาคารหมู่บน ซึ่งเป็นที่ประทับและตำหนักของกองราชเลขาฯ และอาคารหมู่ล่าง อันเป็นที่พักของทหารมหาดเล็ก ในบริเวณมีแปลงทดลองปลูกไม้ดอกไม้ประดับ ไม้นิตัน รวมถึงทรงเลี้ยงไก่ฟ้า นก และสัตว์ป่าพันธุ์ต่างๆท่ามกลางแนวล้อมพรรณไม้ป่าดงดิบหายากของภาคใต้และไม่ใหญ่ร่มรื่นสวยงาม ส่วนบริเวณด้านล่างจัดเป็นอาคารศูนย์ศึกษาพิเศษ ซึ่งเป็นแหล่งผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์เขตรามิกและเครื่องปั้นดินเผาเพื่อเสริมสร้างรายได้และพัฒนาฝีมือแก่คนในท้องถิ่น

พระตำหนักฯ เปิดให้ประชาชนทั่วไปเข้าชม

ทุกวัน ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐-๑๖.๐๐ นาฬิกา เฉพาะในช่วงที่ยังไม่ได้เสด็จแปรพระราชฐานก่อนประมาณ ๒ เดือน

ศูนย์ศึกษาการนิยมนาพิทกลอง

ห่างจากพระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์ประมาณ ๒ กิโลเมตร แบ่งเป็นอาคารสำนักงาน แปลงสาธิต และแปลงวิจัยทดลองในพื้นที่ป่าพรุ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริจัดตั้งเพื่อดำเนินการปรับปรุง ศึกษา และทดลองวิจัยดินที่มีปัญหา นอกจากนี้ยังส่งเสริมและพัฒนาฝีมือในท้องถิ่น ผลิตและจำหน่ายหัตถกรรมพื้นบ้านที่ทำจากกระจูดและปาทัน

หมู่บ้านกอบ

แหล่งผลิตของผ้าก๊วยอันเป็นสัญลักษณ์ของเมืองนราฯ ห่างจากตัวเมืองประมาณ ๑๖ กิโลเมตร ตามเส้นทางนราธิวาส-บ้านทอน ซึ่งนอกจากเรือกลและขนาดจำลอง ของฝายยอคนิยมนาพิทบ้านยังมีศูนย์ผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์หัตถกรรมพื้นบ้าน เช่น เสื้อ

กระจูด จำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวทั่วไป

ค่ายสุภาพรณี

สถานที่พักผ่อนหย่อนใจที่น่าสนใจในจังหวัดนราธิวาส ภายในอาณาบริเวณอันกว้างใหญ่กว่า ๑,๖๐๐ ไร่ มีสนามกอล์ฟขนาด ๙ หลุม เปิดบริการนักเล่นทั่วไปทุกวัน สนามยิงปืนขนาด ๑๐ ช่องยิง เปิดบริการตั้งแต่เวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๐๐ นาฬิกา ศาลและพระรูปกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ อันเป็นที่เคารพศรัทธาของประชาชนมากมาย และชายหาดค่ายสุภาพรณี สถานที่พักผ่อนหย่อนใจยอดนิยม ด้วยชายหาดขาวสะอาดและสวยงาม อีกทั้งยังเป็นสถานที่ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ เสด็จร่วมในการยกพลขึ้นบกของหน่วยทหารนาวิกโยธินในการฝึก "ทักษิณ-๑๒" เมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๒ หลงเหลือยานสะเทินน้ำสะเทินบกที่ทรงประทับ ยอดแสดงไว้บริเวณหน้าสโมสรร่วมเกล้าบริเวณหาดทรายค่ายสุภาพรณี

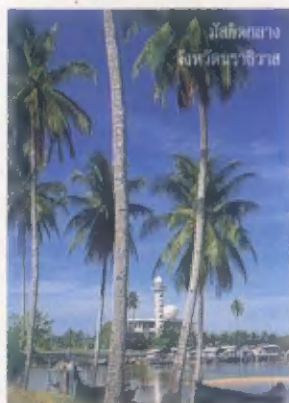
ชมหาดทรายเมืองชายทะเล

หมู่บ้านชาวเลบ้านอูญ อำเภอตากใบ ห่างจากตัวเมืองประมาณ ๒๐ กิโลเมตร ชายหาดทอดยาวกว่า ๒๕ กิโลเมตร เงียบสงบร่มรื่นด้วยทิวสนและต้นมะพร้าวขนานไปตลอดชายหาด มีร้านขายของที่ระลึก เช่น ผ้าบาติก ผ้าคลุมผม ตลอดจนอาหารทะเลสดๆ จากชาวประมงในราคาย่อมเยา

เกาะยาว อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอตากใบประมาณ ๑ กิโลเมตร มีสะพานไม้ยาวประมาณ ๕๐๐ เมตร เชื่อมระหว่างพื้นดินกับเกาะ ซึ่งมีรูปทรงแคบยาวทอดไปด้วยหาดทรายสะอาดตาประมาณ ๔ กิโลเมตร ขนานไปกับน้ำทะเลใสสะอาดของชายฝั่งอ่าวไทย ร่มรื่นด้วยทิวมะพร้าวมากมายเรียงรายตลอดชายหาด

เกาะเล็ง จากอำเภอตากใบมาตามเส้นทางตากใบ-ตาบา ประมาณ ๔ กิโลเมตร จากนั้นแยกซ้ายไปอีก ๕๐๐ เมตร เป็นสวนสาธารณะใช้สำหรับพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนทั่วไป มีหาดทรายทอดยาวศาลา และสวนหย่อมที่สวยงาม บริเวณใกล้เคียงมีร้านอาหารและโรงแรมไว้บริการนักท่องเที่ยว

วนอุทยานธารมะพร้าว จัดตั้ง

วิถีชีวิตของชาวเล

ขึ้นโดยสมเด็จพระราชดำรินำเสด็จเสด็จเยือนการท่องเที่ยวของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยประกาศเป็นวนอุทยานเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๖ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติพิเศษป่าเขาตันหยง จากตัวเมืองมาตามเส้นทางนราธิวาส-ตากใบ จากนั้นแยกเข้าไปอีก ๓ กิโลเมตร บริเวณวนอุทยานฯ ฟ้าพักผ่อนหย่อนใจด้วยชายหาดขาวสะอาดสลับโขดหินน้อยใหญ่ โอบล้อมเป็นแนวยาวขนานชายฝั่งทะเลอ่าวไทย บนเนินเขามีจุดชมวิวมองเห็นได้กว้างไกล ในเขตพระราชฐานมีน้ำตกขนาดเล็กไหลเป็นเชิงชั้นสวยงามในยามฤดูฝน บริเวณอ่าวมะนาวและเขาตันหยงจัดให้มีเส้นทางเดินเท้าศึกษาธรรมชาติ ตลอดเส้นทางมีป้ายสื่อความหมายธรรมชาติและต้นปรังทะเล ซึ่งเป็นพืชโคดเด่นที่พบเฉพาะริมชายฝั่งทะเลบริเวณนี้

ชายหาดสีขาวสะอาดบริเวณอ่าวมะนาว

แผนที่จังหวัดนราธิวาส

จังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่ทางตอนใต้สุดของภาคใต้และ
ของประเทศ แบ่งอาณาเขตการปกครองออกเป็น ๑๓ อำเภอ
คือ อำเภอเมืองฯ อำเภอตากใบ อำเภอสุไหงโกลก อำเภอ
สุไหงปาดี อำเภอแว้ง อำเภอสุคีริน อำเภอยะนะ อำเภอ
ศรีสาคร อำเภอเรือเสาะ อำเภอระแงะ อำเภอบาเจาะ อำเภอ
ยี่งอ และอำเภอเจาะไอร้อง

ทิศเหนือ จดจังหวัดปัตตานี

ทิศใต้ จดประเทศมาเลเซีย

ทิศตะวันออก จดยาวไทยและประเทศมาเลเซีย

ทิศตะวันตก จดจังหวัดยะลา

ผู้คนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ยังคงมีการเรียนและ
ใช้ภาษาฮาดูทองถิ่น ฮิดจาฮิฟทำสวนยางพารา สวนมะพร้าว
และผลไม้ต่างๆเป็นรายได้หลัก

ระยะทางจากอำเภอเมืองฯ ไปยังอำเภอต่างๆ

ยี่งอ	๑๒	กิโลเมตร
ระแงะ	๒๒	กิโลเมตร
บาเจาะ	๒๔	กิโลเมตร
ตากใบ	๓๓	กิโลเมตร
วือสาชะ	๔๗	กิโลเมตร
สุโหลงปาดิ	๔๙	กิโลเมตร
จะแนะ	๕๐	กิโลเมตร
ศรีสาคร	๖๔	กิโลเมตร
สุโหลงโก-ลก	๖๖	กิโลเมตร
นวั่ง	๘๓	กิโลเมตร
สุคีริน	๑๐๓	กิโลเมตร

ระยะทางจากจังหวัดนครราชสีมาไปจังหวัดใกล้เคียง

ปิตานี	๔๒	กิโลเมตร
ยะลา	๑๒๘	กิโลเมตร
สงขลา	๑๔๘	กิโลเมตร

ทองธรรมชาติและธารน้ำตกแทนใต้

ทองธรรมชาติ อำเภอสุคิริน เดิมเป็นเหมืองทองคำที่ชาวฝรั่งเศสได้รับสัมปทานและเริ่มดำเนินการขุดหาทองคำก่อนปี พ.ศ. ๒๔๓๔ หลังสงครามอินโดจีนรัฐบาลไทยได้เข้าไปดำเนินการแทน ปัจจุบันได้หยุดกิจการเหมืองทองคำแล้ว ทองเหลือส่งก่อสร้าง เช่น ฐานของศาลากลาง ที่ทำการ และบ้านพักเจ้าหน้าที่ แวะหลอมด้วยปูนขาวและปูนซีเมนต์ที่ยังคงใช้ซึ่งมีความสวยงามทางธรรมชาติ มีการสาธิตร่อนทองแบบพื้นเมือง ซึ่งพบเห็นแร่ทองคำได้จริง และบ้านพักสำหรับนักท่องเที่ยว จุคนได้ประมาณ ๒๕-๓๐ คน

บ้านชาโก อำเภอสุคิริน ชนเผ่าดั้งเดิมแห่งป่าดิบละว้านที่เรียกตนเองว่าชนเผ่าฮาลิ ใช้ชีวิตเสรีในป่าดิบดงอันห่างไกล โดยอาศัยความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติเลี้ยงชีพ เมื่ออาหารขาดแคลนและอยู่กับที่นานเกินกว่า ๑ เดือนก็จะเคลื่อนย้ายกลุ่ม ซึ่งมีประมาณ ๗-๑๐ ครอบครัวไปยังผืนป่าที่สมบูรณ์แห่งใหม่บริเวณรอยต่อระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซียเรื่อยไปเอกลักษณ์อันโดดเด่นของชาโกก็คือ สมพริก คิวค้ำเป็นมัน มีความสามารถในการใช้ลูกดอกเป็นอาวุธป้องกันตัวและหาอาหาร อีกทั้งเชี่ยวชาญในถ้วยยาสมุนไพร

น้ำตกถ้ำควีน หรือตามภาษาท้องถิ่นว่า ไหลบ่าง ซึ่งมีความหมายว่าน้ำตกกางร่ม ห่างจากที่ว่าการอำเภอสุโขทัยประมาณ ๖ กิโลเมตร มีต้นกำเนิดจากผืนป่าบนเทือกเขาสันกาลาคีรี สวยงามด้วยสายน้ำพลาไหลเป็นแอ่งชั้นใหญ่ไม่น้อยเลยทั้งปี แวดล้อมด้วยพรรณไม้ป่าดงดิบหายากนานาชนิดและไม้ยืนต้นขนาดใหญ่หลากหลายปกคลุมบริเวณจนร่มรื่น โดยเฉพาะบนยอดเขาที่สามารถมองเห็นลิบๆ หรือป่าลุ่มบังสุ่ย พืชตระกูลปาล์มที่หาได้ยากยิ่งชนิดหนึ่งของโลก

สวนธรรมชาติไม้ป่า ๖๐ พรรณานุกรณ บ้านโคกไร่ใหญ่ ห่างจากที่ว่าการอำเภอสุโขทัยประมาณ ๑๕ กิโลเมตร น่าสนใจด้วยพรรณไม้หายากที่จัดไว้เป็นหมวดหมู่ภายในเนื้อที่กว่า ๓๐๐ ไร่ ไม่ว่าจะเป็นไม้ดอกและไม้ประดับตามบ้าน และพรรณไม้ป่า

หายากขนาดเล็กใหญ่ในแปลงเพาะต่างๆ มีผู้เชี่ยวชาญดำเนินการศึกษาพรรณไม้ รวมถึงการจัดนิทรรศการแสดงผลไม้ งานวิชาการเกษตรและแหล่งไม้ดอกไม้ประดับ รวมทั้งแจกจ่ายพรรณไม้สำหรับเกษตรกรและผู้สนใจทั่วไป

น้ำตกโละเหาะ อำเภอเจาะไอร้อง ห่างจากสถานีรถไฟบ้านโละเหาะประมาณ ๑ กิโลเมตร นับเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจยอดนิยมของคนใกล้เคียงทั้งในวันหยุดสุดสัปดาห์และวันหยุดเทศกาล เนื่องจากความสวยงามของสายน้ำที่ไหลลงมาระมาดโขดหินน้อยใหญ่เกิดเป็นแอ่งสำหรับเล่นน้ำมากมายท่ามกลางหมู่ไม้ร่มเย็น

หมู่บ้านอุตสาหกรรมน้อยนา ๕ จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ภายใต้โครงการฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อมและชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรผู้ประสบอุทกภัยภาคใต้ อันเป็นพระราชดำริของ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี องค์ประธาณูปถัมภ์ฯ ทรงอนุมัติให้ราษฎรผู้ยากไร้เข้าตั้งอยู่อาศัยจำนวน ๑๐๐ ครอบครัว จัดสรรที่ทำกินให้ครอบครัวละ ๑๐ ไร่ ส่งเสริมให้ปลูกผลไม้จำพวก ส้มทอง มังคุด และทุเรียน พร้อมกับอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในรูปแบบเกษตรผสมผสาน เช่น ปลูกพืชผักสวนครัวไว้กินได้ เลี้ยงแพะกล้วยไม้ ฟื้นฟูเมืองในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ขนาดใหญ่มากมายหลายสายพันธุ์ จนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวและดูงานของนักพัฒนาและนักท่องเที่ยวทั่วไป

ล่องแก่งพญานาคโฮรีบอด ถ้าธารสายใหญ่ของอำเภอจะนะ จุดล่องแก่งอยู่ห่างจากอำเภอจะนะถึงบ้านโฮรีบอดประมาณ ๒๐ กิโลเมตร นอกจากสายน้ำบางช่วงจะไหลรีผ่านแก่งหินมากมายชวนตื่นเต้นเร้าใจสายน้ำบางช่วงยังไหลเอื่อยพาเหล่าทิวทัศน์อันสวยงามของป่าไม้ตามสองฟากฝั่ง หลังล่องแก่งจากแก่งต้นท่อนตามริมน้ำ บริเวณบ้านของชาวบ้านหรือพักร่วมกับชาวบ้าน ซึ่งจะจัดสถานที่เป็นสัดส่วนให้

น้ำตกขาบอง อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอดงโขงตามเส้นทางสายยางอีงอะหรือโอบประมาณ ๘ กิโลเมตร ตัวน้ำตกสวยงามด้วยเงืงซั้งคดล้นลงมาของสายน้ำแวดล้อมด้วยพรรณไม้ป่าและสวนผลไม้บ้านชาชนิต เช่น เงาะ ทุเรียน มังคุด ถัดจากตัวน้ำตกขึ้นไปมีฝายกั้นน้ำตามพระราชดำริ ซึ่งได้จัดพื้นที่ไว้สำหรับเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมาเที่ยวชมสถานที่ทั้งสองในช่วงฤดูฝนไม่ก่าล้งคดล้น

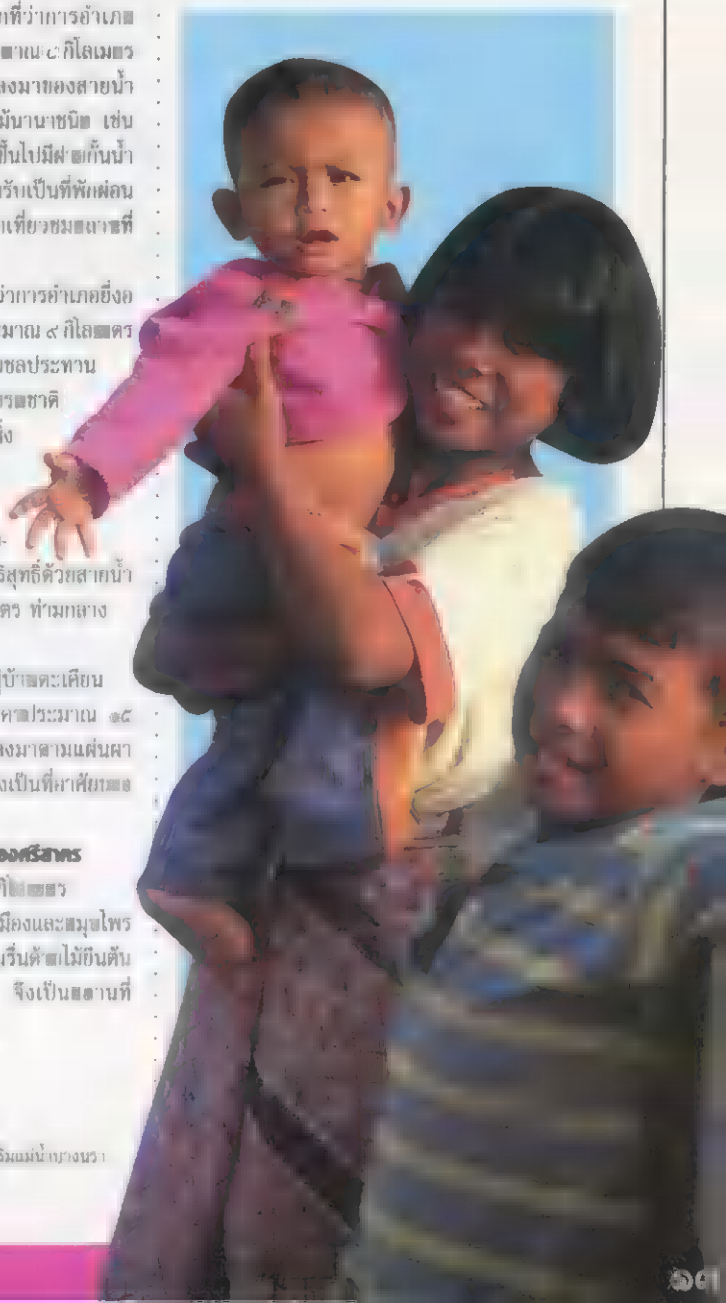
น้ำตกพระเจดีย์ ห่างจากที่ว่าการอำเภอดงโขงตามเส้นทางสายสายวิสาขาจาประมาณ ๕ กิโลเมตร ตัวน้ำตกแก้งกับด้วยฝายน้ำล้นของกรมชลประทาน ทว่าสวยงามน่าพักผ่อนหย่อนใจตามธรรมชาติ

น้ำตกรัตนวง น้ำตกที่เพ็งคั้นบใหญ่ในหมู่บ้านต้นทอง อำเภอเวียงสา จากตัวเมืองประมาณ ๔๔ กิโลเมตร แยกเข้าทางหลวงสายท่าเรืงโกตาบารู ประมาณ ๓ กิโลเมตร บริสุทธีด้วยสายน้ำทั้งตัวลงจากแผ่นผาไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ เมตร ท่ามกลางสภาพป่าไม้ธรรมชาติ

น้ำตกโกร์กอด ตั้งอยู่ที่หมู่บ้านตะเคียนต้นเดียว ห่างจากที่ว่าการอำเภอศรีสาครประมาณ ๑๔ กิโลเมตร มีทั้งหมด ๓ ชั้น ลมพัดล้นลงมาตามแผ่นผารายล้อมด้วยสภาพป่าอุดมสมบูรณ์ ซึ่งเป็นที่อาศัยของนกและสัตว์ป่านานาชนิด

วนอุทยานนิคมสร้างตนเองสิริกาท ห่างจากอำเภอศรีสาครประมาณ ๑๖ กิโลเมตร ศูนย์รวมการเพาะขยายพันธุ์กล้าไม้พื้นเมืองและสมุนไพร ซึ่งมีไม่น้อยกว่า ๓๕๐ ชนิด ภายในร่มรื่นด้วยไม้ยืนต้นน้อยใหญ่กลมกลืนกับแปลงสมุนไพร จึงเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจที่น่านใจอีกแห่งหนึ่ง

เด็กสามเณรในหมู่บ้านบริมนนังนางนรา

ผจญไพรในป่าดงดิบ

ป่าดงดิบ
เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขา-บาลา ผืนป่าดงดิบที่กล่าวได้ว่าอุดมสมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่งในเมืองไทย เป็นแหล่งอาศัยของสัตว์ป่าหายาก เช่น กระซู่ เขียวมั่ง หรือชะนีคำใหญ่ ซึ่งเป็นสัตว์ชนิดใหม่ที่พบในเมืองไทย นักพืชมานานก่อกำเนิดพันธุ์และนกชนิดเป็นที่ยอมรับการกระจายของพรรณไม้ป่าหายากนานาชนิด ไม่ว่าจะเป็นปาล์มขลุ่ยสุรสี สดุดยอพรรณไม้แห่งป่าเขา-บาลา ดงมหาศศิ เพ็ชรพันธุ์โบราณที่มีต้นขนาดใหญ่ ตลอดจนสัตว์ป่าอีกมากมายที่ยังไม่ได้ถูกค้นพบ ประกาศจัดตั้งอย่างเป็นทางการเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ครอบคลุมผืนป่าบริเวณเขาสันกาลาคีรี อันเป็นเส้นแบ่งพรมแดนทางธรรมชาติระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย ประมาณ ๒๓๐,๒๓๕ ไร่ ประกอบด้วยผืนป่า ๒ ส่วน

คือ ป่าเขาในเขตอำเภอเบตง จังหวัดยะลา อำเภอจะนะ จังหวัดตรัง และป่าเขาในเขตอำเภอวัง อำเภอสุคีริน จังหวัดนราธิวาส

ด้วยธรรมชาติอันสมบูรณ์ของผืนป่าเขา-บาลาจึงเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศและศึกษาธรรมชาติ เช่น ชวนดู คูนก คูนก และ ศึกษาพรรณไม้ โดยใช้เส้นทางสายยุทธศาสตร์หมายเลข ๔๐๖๒ เป็นถนนลาดยางอย่างดีตัดผ่านใจกลางป่าดงดิบ โดยเริ่มจากบ้านบูเกะเตวา อำเภอเบตง ตัดผ่านผืนป่าทางด้านป่าเขาไปสิ้นสุดที่บ้านภูเขาทอง อำเภอสุคีริน ระยะทาง ๐๔ กิโลเมตร ซึ่งนับเป็นเส้นทางศึกษาธรรมชาติที่สวยงามและอยู่ไม่ไกลจากอำเภอสุโขทัย-โก-ลก ทำให้เส้นทางไปกลับได้ภายในหนึ่งวัน สำหรับ

นักท่องเที่ยวทั่วไปส่วนใหญ่ นิยมเดินทางไปน้ำตกสิรินธร ซึ่งนอกจากจะเดินทางเข้าไปค่อนข้างสะดวก บริเวณริมน้ำตกยังสามารถพบเห็นพรรณไม้หายากหลายชนิด

การเดินทางจากหาดใหญ่มาตามทางหลวง

หมายเลข ๔๓ ผ่านจังหวัดปัตตานี จากนั้นให้ทางหลวงหมายเลข ๔๒ ถึงอำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส ใช้ทางหลวงหมายเลข ๔๐๕๔ และ ๔๐๕๖ ผ่านอำเภอสู่ไทยปาดิ จากนั้นแยกเข้าทางหลวงหมายเลข ๔๐๕๗ ไปอำเภอน้ำแฉะ ถึงบ้านบุเกะเตา ก่อนถึงเขตชายแดนจะเห็นป้ายบอกทางไปเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสงา-บาลาและน้ำตกสิรินธร เลี้ยวขวาตามทางหลวงหมายเลข ๔๐๖๒ สามารถให้บริการบ้านพักของเอกชนในตัวอำเภอสู่ไทยโลกได้โดยสะดวก หากต้องการค้างแรมในป่าและทำกิจกรรมในพื้นที่ต้องทำหนังสือขออนุญาตถึงที่ทำการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสงา-บาลา ตู้ ปณ. ๓ อำเภอน้ำแฉะ จังหวัดนราธิวาส ๙๖๑๖๐

เกสต์เฮาส์หายป่าเขาสงา-บาลา มีจัดกิจกรรมเดินป่าเชิงอนุรักษ์และกิจกรรมนันทนาการหลายประเภท ตั้งแต่บ้านน้ำแฉะจนถึงเขาส่ง ถนนสุขาภิบาล ทอຍ ๑๑๑ อำเภอน้ำแฉะ มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน สำหรับเดินป่าเป็นกรุ๊ปอย่างต่ำ ๔ ท่าน และภูเขาทองเกสต์เฮาส์ บ้านกำนันจวบ ๓. ภูเขาทอง สำหรับเดินทวงเป็นกรุ๊ปอย่างต่ำ ๔ ท่าน นอกจากนี้มีรถตู้และรถกระบะให้เช่า ตั้งแต่คุณเจริญ วงศ์วรวิทย์ โทรศัพท์ ๐-๖๖๙๙-๗๐๑๒ และบิสซิเนสแมนดีลีฮอร์ นราธิวาส โทรศัพท์ ๐-๗๓๓๔๐-๖๐๑๒๗

ป่าอนุรักษ์ มีสภาพเป็นป่าดิบชื้นในที่สูงน้ำแข็ง ประกาศจัดตั้งเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และจัดสร้างศูนย์วิจัยและศึกษาธรรมชาติป่า

พรสิรินธร ทำการศึกษาวิจัยระบบนิเวศของป่าพรุ ครอบคลุมพื้นที่กว่า ๓๒๕,๐๐๐ ไร่ ซึ่งนับว่าเป็นป่าพรุที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ที่สุดในประเทศไทย แหล่งรวมของระบบนิเวศ ป่าพรุไว้อย่างสมบูรณ์แบบ เป็นแหล่งอาศัยของสัตว์ป่าไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ชนิด และพรรณพืชอีกกว่า ๔๐๐ ชนิด ซึ่งแต่ละชนิดล้วนหายากและจัดอยู่ในสังคม

เฉพาะป่าพรุเท่านั้น

สำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไปบริเวณศูนย์วิจัยฯ ได้จัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติป่าพรุ ความยาว ๑,๒๐๐ เมตร ลักษณะเป็นสะพานไม้ยกพื้นลัดเลาะไปท่ามกลางพรรณไม้หลากหลายชนิดสู่ใจกลางป่าพรุ ระหว่างทางจะพบเห็นระบบนิเวศที่หลากหลายไปด้วยพรรณไม้และสัตว์ที่อาศัยในป่าฯ ใช้เวลาเดินศึกษาธรรมชาติบนเส้นทางป่าพรุอย่างทั่วถึงประมาณ ๓๐-๔๕ นาที เปิดให้เข้าชมทุกวัน ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐-๑๖.๓๐ นาฬิกา

สภาพธรรมชาติของป่าพรุสิรินธร

เนืองจากศูนย์วิจัยฯ อยู่ไม่ไกลจากตัวเมือง
สุโขทัย-สุโขทัยและด้านสุโขทัย-สุโขทัย ซึ่งเป็นเมืองชายแดน
และย่านการค้าสำคัญระหว่างประเทศไทยกับประเทศ
มาเลเซีย ในตัวเมืองจึงมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ
ไว้รองรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ และมีตัวเมืองใน
ตัวเมืองสุโขทัย-สุโขทัยให้บริการมากมาย สำหรับผู้ที่นำรถ
ส่วนตัวมาเองให้เส้นทางสายสุโขทัย-สุโขทัย-ตากใบ ถึง
สี่แยกขวานนั้นที่บริเวณกิโลเมตรที่ ๔ แยกซ้ายเข้าไป
อีกประมาณ ๔ กิโลเมตรถึงที่ทำการศูนย์วิจัยฯ

อุทยานแห่งชาติภูโล-ภูโลผาผิง ผืนป่าใหญ่
ที่ครอบคลุมอาณาเขตกว้างไกลถึง ๓ จังหวัด คือ ยะลา
ปัตตานี และนราธิวาส เป็นที่รู้จักกันทั่วไปในความงาม
ของน้ำตกป่าโจ ซึ่งกล่าวได้ว่ามีความงดงามที่สุด
ของภาคใต้ เป็นแห่งแรกที่ค้นพบ ย่านคาโอ๊ะ หรือ
ป่าไม้สีทอง พืชมหัศจรรย์ที่มีลักษณะขี้ตะเคียนนุ่มปก

ต้นคาโอ๊ะ

คลุมใบสีทอง รวมถึงเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์ป่า
หลากหลายเช่นนกชนหิน ซึ่งเป็นหนึ่งในนกเงือกกว่า ๗
ชนิดที่อาศัยอยู่ในผืนป่าแห่งนี้ ไม่นับพรรณไม้ป่าดงดิบ
ที่นำศึกษาหายากชนิด

คือความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลาย
ของผืนป่า จึงเหมาะอย่างยิ่งสำหรับกิจกรรมศึกษา
ธรรมชาติ เช่น ดูนก ซึ่งมีนกหลากหลายที่พบได้เฉพาะ
บริเวณผืนป่าดงดิบภาคใต้ เช่น นกชนหิน นกเงือกหัวแคว
และนกหวายแดงอีกหลายชนิด เป็นผืนป่าที่เหมาะสำหรับ
ศึกษาพรรณไม้ป่าดงดิบ ด้วยเป็นจุดบรรจบของสาย
พันธุ์จากป่าดิบเขตร้อนกับสายพันธุ์อินโดจีน ทำให้มี
ความหลากหลายทั้งในด้านพืชพรรณและสัตว์ป่ามาก
ที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ

การเดินทาง ที่ทำการอุทยานฯ และน้ำตก
ป่าโจอยู่บริเวณใกล้เคียงกันริมเส้นทางสายปัตตานี-นราธิวาส
จากตัวอำเภอเบตงมาจะพบเข้าไปถึงที่ทำการอุทยานฯ
ประมาณ ๒ กิโลเมตร

อุทยานแห่งชาติน้ำตกชิโป น้ำตกและ
จัดเป็นอุทยานฯ ที่มีน้ำตกสวยงาม คือน้ำตกชิโป ซึ่ง
เกิดจากผืนป่าบนเทือกเขาชิโปที่ทอดตัวเป็นแนวยาว
จากเทือกเขาสันกาลาคีรีและอำเภอลำพูน มีทั้งหมด ๙ ชั้น
สวยงามด้วยสายน้ำตกไหลลงสู่แอ่งน้ำด้านล่าง
ตรงแตกต่างกันในแต่ละชั้น ในปี พ.ศ. ๒๕๐๙ พระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตร
น้ำตกชิโป ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้มีโครงการ
ปรับปรุงอุทยานน้ำตกชิโปเป็นกรณีพิเศษเนื่องในโอกาส
ฉลองสิริราชสมบัติ ๖๐ ปี

ห่างจากอุทยานฯ ผ่านบ้านชิโปประมาณ
๖ กิโลเมตรจะพบต้นตอของชิโป ธรรมชาติของต้นตอ
มีสีน้ำตาลเข้มกว่า ๑๐๐ ปี ที่บ้านชิโปแห่งนี้ถือเป็นแหล่ง
กำเนิดลูกหลานของประเทศไทยที่มีสภาพอากาศ
ที่ชุ่มชื้นด้วย มีชาวสวน นักวิชาการด้านพฤกษศาสตร์ และ
นักศึกษาค้นคว้าที่สนใจทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ
เดินทางมาเที่ยวชมอย่างสม่ำเสมอ

การเล่นพื้นบ้าน สีสันงานประเพณี

สีล: ศิลปะการป้องกันตัวที่สืบทอดกันมาเนิ่นนานของชาวไทยเชื้อสายมุสลิม ลักษณะการต่อสู้ด้วยมือเปล่าคล้ายกังฟู หรือมวยไทย การแสดงสีลจะเริ่มต้นด้วยการไหว้ครู โดยจะไหว้ทีละคน ผู้เล่นจะท่องบ่นคาถาใจความว่า “ขอโอฬารกรรมแก่คู่ชิงชัย ขอให้เป็นที่รักแก่เพื่อนบ้าน ขอให้ชุมชนนิยมศรัทธา” ผู้แสดงจะแสดงเป็นคู่ๆ เน้นการแต่งกายที่สวยงาม โดยสวมเสื้อแขนสั้น นุ่งโสร่งสีสดทับกางเกงขายาว หาคอด้วยผ้า หรือเข็มขัดคาดทับโสร่งให้กระชับ เห็นปกริชที่เอวและมีผ้าโพกศีรษะ การแสดงสีลจะแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ สีลยาใต้ะ (ตก) ศิลปะการต่อสู้โดยการรุกและรับ ถ้ารับไม่ได้ก็จะตกไป ส่วนใหญ่จะใช้ในการประชันฝีมือ สีละ (รำ) คือสีลที่ใช้กริชประกอบการรำว่าก่อนแสดง การต่อสู้ทั้งหมดจะรับเล่นในงานมงคลต่างๆ เช่น งานสูหนัด แต่งงาน

โนราห์ จัดเป็นศิลปะการแสดงเช่นเดียวกับมะโย่ง นโนราห์คณะหนึ่งจะมีผู้แสดงไม่น้อยกว่า ๑๑ คน โดยแสดงเป็นตัวละคร ตัวนาง และตัวตก ก่อนมโนราห์ทำการแสดงจะมีการแสดงดนตรีก่อนทุกครั้ง ผสมเครื่องดนตรีที่มีทั้งกลอง มโหรี โหม่ง ไม้แตระ ไม้กรับ ปัจจุบันมีดนตรีสากลเข้ามาผสมด้วย เช่น กีตาร์ กลองชุด

มโหรี คล้ายลำตัดของภาคกลาง โดยมีการร้องโต้ตอบระหว่างกัน หรือร้องเดี่ยว โดยใช้ปฏิภาณไหวพริบในการคิดใช้ถ้อยคำขึ้นต้นและโต้ตอบ ผู้แสดงหนึ่งจะมีลูกคู่ประมาณ ๑๐ คน ผู้ร้องเพลงประจำคณะมีประมาณ ๒-๓ คน ลูกคู่จะนั่งล้อมวงร้องรับและปรบมือพร้อมทั้งโยกตัวให้เข้ากับจังหวะดนตรี ได้แก่ กลองว้ามธนา มโหรี โหม่ง และลูกแขก ในสมัยก่อนนักแสดงมโหรีจะนุ่งโสร่งและสวมเสื้อคอกลม แต่ปัจจุบันเปลี่ยนมาแต่งกายแบบสากลนิยม

หนังตะลุง เป็นกิจกรรมบันเทิงที่นิยมมาเนิ่นนานในแถบจังหวัดนราธิวาส ยะลา และปัตตานี ในตัวหนังตะลุงจะมีตัวละคร ตัวนาง และตัวตก ซึ่งมีรูปหนังไต่เพิงเป็นตัวรูปร่างเช่นเดียวกับหนังตะลุงของมลายู โรงที่ใช้แสดงหนังตะลุงสร้างเป็นเพิงหมาแหงนสูงจากพื้นดินประมาณ ๑-๑.๕ เมตร แสดงประกอบเครื่องดนตรี คือ กลองขนาดเล็ก ๑ คู่ ปี่ขาว ทับ โหม่ง ฉิ่ง และฆ้อง ปัจจุบันมีการนำเครื่องดนตรีสากลมาผสมกับดนตรีของหนังตะลุง

ประเพณีการกินเหลียว หรือชาวมุสลิมเรียกกันว่า “มาแกบูโละ” ปฏิบัติติดต่อกันมาเป็นเวลาเนิ่นนานในช่วงเดือน ๑๐ และเดือน ๑ ของปฏิทินศักราชชเงาะหรือตรงกับเดือนมิถุนายนและกรกฎาคมของไทย การกินเหลียวส่วนใหญ่นิยมจัดในงานแต่งงาน หรืองานเข้าสู่หนัด (มาโซฮารี) เจ้าภาพจะเชิญญาติสนิทมิตรสหายไปร่วมรับประทานอาหารในงาน ซึ่งจะเริ่มตั้งแต่เวลา ๐๔.๐๐-๒๒.๐๐ นาฬิกา หลังรับประทานอาหารจะมีการนำเงินไปมอบให้เจ้าภาพเพื่อเป็นการช่วยเหลืองาน

การถือศีลอด ชาวไทยเชื้อสายมุสลิมและผู้นับถือทั่วไปจะเริ่มถือศีลอดในเดือนรอมฎอน หรือช่วงเดือนพฤษภาคมของไทย ผู้ถือศีลอดจะต้องมีอายุ ๑๐ ปีขึ้นไป ทำการถือศีลอดอย่างเคร่งครัดตลอด ๓๐ วัน ตั้งแต่พระอาทิตย์ขึ้นจนกระทั่งตกดิน โดยงดทั้งน้ำและอาหารทุกชนิด สำรวมกิเลสทางใจ รวมทั้งถือศีลตามหลักศาสนา หลังถือศีลอดจะมีการหยุดงานอย่างน้อย ๑ วัน เพื่อพบปะระหว่างญาติพี่น้องและถือเป็นวันพักผ่อนประจำปี

ที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก

ที่พัก

ในเมือง

ต้นหยง ถนนโสภณพิสัย โทรศัพท์ ๐-๗๓๕๐-๐๔๗๗ แบริฟิฟ ถนนวรคามพิธิธิ โทรศัพท์ ๐-๗๓๕๐-๐๐๗๖, ๐-๗๓๕๐-๐๒๕๙ รอยัล ปรีนเซส ถนนพิชิตบำรุง โทรศัพท์ ๐-๗๓๕๐-๕๐๔๐-๕๐ อ่าวนะนา ริสอร์ท ตำบลกะลุวอเหนือ โทรศัพท์ ๐-๗๓๕๐-๓๖๔๐ ปาหนัน ริสอร์ท ถนนนราธิวาส-ตากใบ โทรศัพท์ ๐-๗๓๕๐-๔๗๕๔

อำเภอตากใบ

คาบาพลาซ่า ถนนตากใบ-ตาบา โทรศัพท์ ๐-๗๓๕๔-๐๒๓๒-๔ ตากใบลาภูน ริสอร์ท ตำบลเจ๊ะเท โทรศัพท์ ๐-๗๓๕๔-๐๔๗๔

อำเภอสุไหงโก-ลก

เก็นคิง ถนนเอเชีย ๑๔ โทรศัพท์ ๐-๗๓๖๐-๓๒๓๐-๔๐ แกรนด์ การ์เด็น ถนนประชา-วิวัฒน์ ขอย ๓ โทรศัพท์ ๐-๗๓๖๐-๓๖๐๐-๕, ๐-๗๓๖๐-๓๕๐๐-๔ ซิตี ถนนสฤษดิ์วงศ์ โทรศัพท์ ๐-๗๓๖๐-๓๕๒๐ ฮาร์วี่เจนท์ ถนนเจริญเขต ขอย ๓ โทรศัพท์ ๐-๗๓๖๐-๐๔๐๐, ๐-๗๓๖๐-๐๔๐๐ มารินา ถนนเจริญเขต ขอย ๓ โทรศัพท์ ๐-๗๓๖๐-๓๔๘๐-๕ เมอร์ลิน ถนนเจริญเขต โทรศัพท์ ๐-๗๓๖๐-๐๐๐๓, ๐-๗๓๖๐-๐๔๓๐ พลาซ่า ถนนเทศปฐม โทรศัพท์ ๐-๗๓๖๐-๐๔๗๕-๖, ๐-๗๓๖๐-๓๕๐๓ เวนิส พาเลซ ถนนชินมรรคา โทรศัพท์ ๐-๗๓๖๐-๐๒๐๐, ๐-๗๓๖๐-๓๗๐๐-๕ อินเดอร์ทาวเวอร์ ถนนประชาวิวัฒน์ โทรศัพท์ ๐-๗๓๖๐-๒๗๐๐-๔

ร้านอาหาร

ในเมือง

มังกรทอง ถนนภูผากักติ ริมแม่น้ำบางนรา โทรศัพท์ ๐-๗๓๕๐-๐๔๓๕ สวนอาหารวิมาน ถนนนราธิวาส-ตากใบ โทรศัพท์ ๐-๗๓๕๐-๐๔๕๔ ห้องอาหารต้นหยง ในโรงแรมต้นหยง ถนนโสภณพิสัย โทรศัพท์ ๐-๗๓๕๐-๐๔๔๗ ห้องอาหารทักษิณ ในโรงแรมรอยัลปรีนเซส ถนนพิชิตบำรุง โทรศัพท์ ๐-๗๓๕๐-๕๐๔๐ สวนอาหารปาหนัน ในปาหนัน ริสอร์ท ถนนนราธิวาส-ตากใบ โทรศัพท์ ๐-๗๓๕๐-๔๗๕๔ สวนอาหารกาเลาะ

ถนนนราธิวาส-ระแงะ โทรศัพท์ ๐-๐๔๗๔-๔๐๖๗
ร้านอาหารคา ถนนนราธิวาส-ตากใบ โทรศัพท์ ๐-๐๔๕๐-๖๗๓๒ มูเยียร่า ถนน วิจิตรไชยบูรณ์ โทรศัพท์ ๐-๗๓๕๐-๒๐๕๐ ร้านเจ๊ะสมิ ถนน โสภณพิสัย โทรศัพท์ ๐-๗๓๕๐-๐๓๐๔

อำเภอตากใบ

นัดพบของทอง ถนนนราธิวาส-ตากใบ โทรศัพท์ ๐-๗๓๕๔-๐๐๔๐ เรือนแพ บริเวณโครงการชลประทานปู ตำบลพร่อน โทรศัพท์ ๐-๐๔๕๐-๐๔๖๔ ตากใบลาภูน ถนนตากใบ-นราธิวาส โทรศัพท์ ๐-๗๓๕๔-๐๔๗๔

อำเภอสุไหงโก-ลก

กัศคารการักมัย ถนนเจริญเขต ขอยถูร โทรศัพท์ ๐-๗๓๖๐-๐๐๒๔ รสสยาม ถนนชินมรรคา โทรศัพท์ ๐-๗๓๖๐-๐๓๖๐ ห้องอาหารดิศรวาริน ในโรงแรมเก็นคิง ถนนเอเชีย โทรศัพท์ ๐-๗๓๖๐-๒๒๓๐ ห้องอาหารสุศศิริน ในโรงแรมแกรนด์ การ์เด็น ถนนประชาวิวัฒน์ ขอย ๓ โทรศัพท์ ๐-๗๓๖๐-๐๒๐๔ ห้องอาหารเมอร์เดียน ในโรงแรมมารินา ถนนเจริญเขต ขอย ๓ โทรศัพท์ ๐-๗๓๖๐-๓๔๘๐ ห้องอาหารรินคำ ในโรงแรมเวนิส พาเลซ ถนนชินมรรคา โทรศัพท์ ๖๐-๐๒๐๐ บะกุดเต ถนนประชาวิวัฒน์ โทรศัพท์ ๐-๗๓๖๐-๐๐๓๖ พมกแดง ถนนวงศิวิวัฒน์ โทรศัพท์ ๐-๗๓๖๐-๐๒๐๔ รมัโทร ๐ ถนนทรายทอง ๒ โทรศัพท์ ๐-๗๓๖๐-๓๔๐๔ เต้าทอง ถนนเอเชีย ๑๔ โทรศัพท์ ๐-๗๓๖๐-๓๖๔๖ ค้าสิงทอง ถนนเทพปฐม ขอย ๒ โทรศัพท์ ๐-๗๓๖๐-๕๗๕๔

อาหารไทย-มุสลิม

รวมถึ ถนนเจริญเขต ขอย ๓ โทรศัพท์ ๐-๗๓๖๐-๒๔๖๔ อิบราฮิม ถนนบุษยพันธ์ โทรศัพท์ ๐-๗๓๖๐-๐๖๔๖ อุสมาน ถนนวรคามินทร์ โทรศัพท์ ๐-๗๓๖๐-๐๔๖๖

ร้านขายของกระฉัก

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภลทอง โทรศัพท์ ๐-๗๓๕๐-๓๔๕๐ ร้านจำหน่ายผลิตภัณ์ที่จากเขวามิกและเครื่องปั้นดินเผาในพระตำหนักทักษิณราชชนิเวศน์

การเดินทาง

นราธิวาสเป็นเมืองที่ตั้งอยู่ใต้สุดของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ ๑,๐๔๔ กิโลเมตร การเดินทางที่นิยมและสะดวกที่สุดคือรถไฟ แต่เครื่องบินจะเร็วกว่ามาก

รถยนต์ จากกรุงเทพฯ มาตามทางหลวงหมายเลข ๔ ผ่านประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร เข้าสู่เส้นทางหมายเลข ๔๑ ถึงหาดใหญ่ใช้ทางหลวงหมายเลข ๔๒ ผ่านปัตตานีถึงนราธิวาส

รถโดยสารประจำทาง จากสถานีขนส่งสายใต้ใหม่มีรถโดยสารปรับอากาศไปนราธิวาสทุกวัน รถปรับอากาศอีพี (๒๔ ที่นั่ง) มีเที่ยวเวลา ๐๗.๓๐ นาฬิกา รถปรับอากาศชั้น ๑ มีเที่ยวเวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา รถปรับอากาศชั้น ๒ มีเที่ยวเวลา ๐๘.๓๐ นาฬิกา โทรศัพท์ ๐-๒๔๓๕-๐๒๐๐ สถานีนาธิวาส โทรศัพท์ ๐-๗๕๕๑-๐๔๔๕

รถไฟ จากสถานีพัลลภมีรถไฟเที่ยวกรุงเทพฯ-นราธิวาส-สุโขทัย-กรุงเทพฯ ทุกวัน เที่ยวไป รถเร็ว มีเที่ยวเวลา ๐๒.๒๕ นาฬิกา รถด่วนพิเศษ (ทักษิณ) มีเที่ยวเวลา ๐๔.๔๕ นาฬิกา รถด่วนพิเศษระหว่างประเทศ มีเที่ยวเวลา ๐๔.๐๐ นาฬิกา รถท้องถิ่น หาดใหญ่-สุโขทัย-กรุงเทพฯ มีเที่ยวเวลา ๐๖.๔๕, ๐๘.๓๕ นาฬิกา ยะลา-สุโขทัย-กรุงเทพฯ มีเที่ยวเวลา ๐๖.๐๐ นาฬิกา นครศรีธรรมราช-สุโขทัย-กรุงเทพฯ มีเที่ยวเวลา ๐๖.๐๐ นาฬิกา สุราษฎร์ธานี-สุโขทัย-กรุงเทพฯ มีเที่ยวเวลา ๐๖.๐๔ นาฬิกา รถเร็ว กรุงเทพฯ-นครศรีธรรมราช มีเที่ยวเวลา ๐๗.๓๕ นาฬิกา รถเร็ว กรุงเทพฯ-ยะลา มีเที่ยวเวลา ๐๘.๕๐ นาฬิกา

เที่ยวกลับ รถด่วนพิเศษระหว่างประเทศ มีเที่ยวเวลา ๐๗.๐๐ นาฬิกา รถเร็ว สุโขทัย-กรุงเทพฯ มีเที่ยวเวลา ๐๑.๐๐ นาฬิกา รถด่วนพิเศษ (ทักษิณ) มีเที่ยวเวลา ๐๔.๐๕ นาฬิกา รถเร็ว นครศรีธรรมราช มีเที่ยวเวลา ๐๒.๐๐ นาฬิกา รถด่วน มีเที่ยวเวลา ๐๔.๓๐ นาฬิกา รถด่วนพิเศษ ยะลา มีเที่ยวเวลา ๐๔.๔๕ นาฬิกา สุราษฎร์ธานี มีเที่ยวเวลา ๐๐.๒๕ นาฬิกา รถท้องถิ่น สุโขทัย-กรุงเทพฯ-ชุมทางหาดใหญ่

เที่ยวเวลา ๐๓.๐๕, ๐๓.๕๐ นาฬิกา

ค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่การรถไฟแห่งประเทศไทย เว็บไซต์ <http://www.srt.motc.go.th/> โทรศัพท์ ๐-๒๒๒๒-๗๐๐๐, ๐-๒๒๒๒-๗๐๒๐

เครื่องบิน บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) มีเที่ยวบินกรุงเทพฯ-ภูเก็ต-นราธิวาสวันละ ๑ เที่ยวบิน เวลา ๐๗.๐๐ นาฬิกา ค่าโดยสารชั้นธรรมดา ราคา ๒,๕๕๐ บาท ขึ้นธุรกิจราคา ๓,๗๕๐ บาท โทรศัพท์ ๐-๒๖๒๔-๒๐๐๐

หมายเหตุ : ราคาค่าโดยสารและเที่ยวเวลาการเดินทางอาจมีการเปลี่ยนแปลง ควรสอบถามล่วงหน้าก่อนเดินทาง

หมายเลขโทรศัพท์ที่สำคัญ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงาน ภาคใต้ เขต ๓ (ภาคใต้ตอนล่าง) ถนนนราธิวาส-ตากใบ อำเภอเมืองฯ นราธิวาส โทรศัพท์ ๐-๗๕๕๑-๖๐๔๔

ศูนย์บริการข่าวสารการท่องเที่ยว ๐-๗๖๖๑-๒๐๒๖

ตำรวจท่องเที่ยว ๐-๗๖๖๑-๒๐๐๔

ด่านศุลกากร ๐-๗๖๖๑-๐๒๖๔

สถานีตำรวจภูธร ๐-๗๕๕๑-๐๒๖๖

ฟรี ๑๙๑

บริษัทขนส่ง จำกัด ๐-๗๕๕๑-๐๔๔๔

สถานีขนส่งนราธิวาส ๐-๗๕๕๑-๐๔๔๔

สถานีขนส่งสุโขทัย-กรุงเทพฯ ๐-๗๖๖๑-๒๐๔๔

สถานีรถไฟสุโขทัย-กรุงเทพฯ ๐-๗๖๖๑-๐๖๖๒

๐-๗๖๖๑-๔๖๖๐

บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) ๐-๗๕๕๑-๐๖๖๐

ตำรวจทางหลวง ๐-๗๕๕๑-๐๔๔๖

โรงพยาบาลเมืองนราธิวาส ๐-๗๕๕๑-๓๔๔๐

โรงพยาบาลโคกเคียน ๐-๗๕๕๑-๐๔๔๑

ชีวิตไทย

อนุสาวรีย์ อ.ส.ท.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

๒๐๒ อาคารเลข ศูนย์การค้า ถนนวิภาวดีรังสิต
เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐

โทรศัพท์ ๐-๒๖๕๕-๑๒๒๒ ต่อ ๒๐๐๕

โทรสาร ๐-๒๖๕๕-๑๕๓๗

อินเทอร์เน็ต...เว็บไซต์ของศูนย์

มรดก กันบัว...รวบรวมภาพ